

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Vadovų Tarybai Europos ekonomikos atkūrimo planas

COM(2008) 800 galutinis

(2009/C 182/15)

Pagrindinis pranešėjas **Thomas DELAPINA**

2008 m. lapkričio 26 d. Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

„Europos ekonomikos atkūrimo plano“

COM(2008) 800 galutinis.

Komiteto biuras 2008 m. gruodžio 2 d. pavedė Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sąveikos skyriui organizuoti Komiteto darbą šiuo klausimu.

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo 450-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2009 m. sausio 14–15 d. (sausio 15 d. posėdis), pagrindiniu pranešėju paskyrė Thomas DELAPINA ir priėmė šią nuomonę 179 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 3 susilaikius.

1. Santrauka ir išvada

1.1 Parengdama bendrą finansų sektoriaus, apimančio visus skirtingus nacionalinius ypatumus, stabilizavimo programą tarptautinė bendrija aiškiai pademonstravo, kad ekonomikos politika prisiėmė atsakomybę už visuotinį ekonominį stabilumą. Savo ruožtu, pateikdama „Europos ekonomikos atkūrimo planą“, Europos Sąjunga taip pat aiškiai pareiškė ketinanti ryžtingai imtis visų turimų priemonių krizei pažaboti.

1.2 Psichologinis ekonomikos atkūrimo plano poveikis yra ne mažiau svarbus, nei jam įgyvendinti skirtų lėšų poveikis. Šie ekonomikos politikos ženklai turėtų daryti didelį stabilizuojamąjį poveikį vartotojų ir investuotojų pasitikėjimui. Tačiau, kad lūkesčiai netaptų pesimistiškesni, visi suinteresuotieji subjektai, ypač Europos Komisija ir valstybės narės, privalo nedelsiant imtis veiksmų.

1.3 Realiajai ekonomikai atgaivinti skirtos priemonės bus veiksmingos tik visiškai atkūrus finansų sektoriaus veikimą. Be įvairių pagalbos paketų tam reikalingas visais lygmenimis vykdomas pasitikėjimą stiprinantis finansų rinkų reorganizavimas ir naujas reguliavimas.

1.4 Europos ekonomikos politikos kūrėjai pripažino būtinybę aktyviomis anticiklinėmis makroekonomikos politikos priemonėmis papildyti iki šiol į pasiūlą orientuotas ekonomikos priemones. EESRK taip pat palankiai vertina išipareigojimą geriau apsaugoti silpniausius visuomenės narius ir veiksmingiau koordinuoti ekonomikos politiką. Tačiau lyginant su kituose pasaulio regionuose patvirtintais pagalbos paketais, ES ekonomikos atkūrimo plano apimtis yra gana nedidelė.

1.5 Komiteto nuomone, gyvybiškai svarbu, kad valstybės investicijų programos ir finansinės paskatos, pateiktos siekiant padėti atkurti ekonomiką, atliktų savo vaidmenį ir pereinant prie mažai

anglies dioksido į aplinką išskiriančios ekonomikos, kuri reikalinga ateičiai. Komisija ir valstybės narės atitinkamai raginamos skubiai parengti savo ekonomikos atkūrimo planus ir programas.

2. Nuo padidintos rizikos paskolų krizės iki pasaulinio nuosmukio

2.1 Dabartinės finansų ir ekonomikos krizės priežastys yra įvairios. 2008 m. lapkričio 15 d. vykusio G-20 grupės susitikimo metu priimtoje deklaracijoje valstybių ir vyriausybių vadovai įvardijo šias krizės priežastis: pinigų politika ir valiutų kurso politika, kurios lėmė pernelyg didelį likvidumą, nesamas arba nepakankamas tam tikrų sektorių arba dalyvių reguliavimas, vaikymasis ne-realiai didelių pajamų rinkos veikėjams bei priežiūros ir reguliavimo institucijoms nepakankamai įvertinus susijusių riziką arba turint nepakankamai žinių apie ją, pernelyg didelis sverto poveikis, nepakankamas makroekonomikos politikos reguliavimas bei nepakankamos struktūrinės reformos. Tai lėmė vystymosi klaidas, kurios aiškiai parodė, jog suinteresuotiesiems subjektams, produktams ir rinkoms taikomas taisyklės būtina persvarstyti.

2.2 2007 m. viduryje, nebekylant nekilnojamojo turto kainoms, JAV žlugo piramidinė nekilnojamojo turto paskolų sistema. Vyraujant pernelyg optimistiškiems lūkesčiams išpūstoje nekilnojamojo turto rinkoje žemo kreditingumo gavėjams buvo suteikiamos paskolos, kurios vėliau buvo bankų akcionuotos ir parduotos. Buvo sukurti itin spekuliaciniai ir neskaidrūs finansiniai produktai, kuriems nebuvo taikoma jokia kontrolė arba reguliavimas. Dauguma šios veiklos dalyvių nesuvokė su ja susijusios rizikos masto.

2.3 Sproguš nekilnojamojo turto burbului JAV bei kai kuriose ES valstybėse narėse rizikos draudimo fondus, investicijų bei komercinius bankus ir draudimo bendroves ištiko krizė. Rizikos akcionavimas finansų pasaulyje sukėlė panikos bangą. Nežinomybė ir finansų įstaigų nepasitikėjimas viena kita lėmė tai, kad ir iš esmės patikimai veikiančios finansų įstaigos nustoto teikti viena kitai paskolas ir apmirė tarpbankinė veikla.

2.4 Galiausiai finansų krizės poveikis įvairiais kanalais pasiekė ir realiąją ekonomiką. Tai pasakytina be kita ko apie kreditavimo sąlygų sugriežtinimą, išaugusius finansavimo kaštus, neigiamą turto vertės kitimo poveikį dėl akcijų kurso kritimo, sukrėtimus eksporto rinkose, pasitikėjimo praradimą bei vertės koregavimą ir galimą nurašymą sudarant balansą. Šiuo metu visiškai aišku, kad 2009 m. pradžioje EBPO bus jaučiamas nuosmukis, kurio apimties ir trukmės kol kas net ir ekspertai negali tiksliai apibūdinti.

3. Svarbiausi iššūkiai

3.1 Pirmiausia buvo svarbu sustabdyti grandininę reakciją finansų rinkose. Centriniai bankai, ypač ECB, siekdami užtikrinti tolesnį rinkų veikimą, suteikė joms likvidumą. Nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu buvo parengta nemažai pagalbos paketų, apimančių tokias priemones, kaip antai: kapitalo injekcijas ir investicijas ar netgi bankrutuojančių finansinių institucijų nacionalizavimą, valstybės garantijas, geresnį banke kaupiamų lėšų draudimą ir pan. Tam tikru mastu šios priemonės leido bankams tęsti jiems įprastą veiklą.

3.2 Kitas svarbus uždavinys yra stiprinti realiąją ekonomiką. Būtina atkurti vartotojų ir investuotojų pasitikėjimą. Tam reikia taikyti priemones, skirtas atgaivinti paklausą vidaus rinkoje ir stabilizuoti padėtį darbo rinkose. Labiausiai reikia sustiprinti mažas pajamas gaunančių gyventojų grupes, nes jos ypatingai kenčia nuo krizės padarinių, tačiau šie gyventojai daro ir didžiausią poveikį vidaus vartojimui.

3.3 Be to, reikia sukurti pagrindines sąlygas, kad būtų sumažintas krizės poveikis verslo sektoriui. Šiam sektoriui dėl jame vykdomos gamybos, investicijų, eksporto ir mokslinių tyrimų ir plėtros veiklos tenka pagrindinis vaidmuo atgaivinant ekonomiką. Jis gerokai prisideda prie darbo vietų ir tuo pačiu prie vidaus paklausos kūrimo. Greta ciklinių aspektų reikia pakankamai dėmesio skirti ir tvarumo bei struktūrinių aspektų klausimams.

3.4 Be to, būtinas tarptautinės finansų architektūros reorganizavimas ir veiksmingesnis finansų rinkų reguliavimas. Be to, kontrolėms organams ir jų koordinavimui, vertinimo įstaigoms bei finansinių ataskaitų rengimui taikomas taisyklės reikia pakeisti taip, kad ateityje būtų galima užkirsti kelią tokioms krizėms, kočia išgyvenama šiuo metu.

4. Europos ekonomikos politikos vaidmuo

4.1 Nepaisant to, kad krizė kilo JAV, dėl pasaulinių ekonominių ryšių į ją buvo įtraukta ir Europos ekonomika. Eurais išsaugojimo savo, kaip stabilumo veiksnio svarbą. Nesant bendros valiutos nacionalinių ekonomikų nuostoliai būtų buvę daug didesni. Sprendžiant tarptautinius iššūkius reikia imtis tarptautinių sprendimų. Europos ekonomikos laukia labai didelės apimties darbai. Susidorojant su trečiame skyriuje išvardytais iššūkiais reikia imtis greitų, ryžtingų, didelės apimties, tikslingų ir koordinuotų iniciatyvių veiksmų, nors dauguma priemonių yra laikino pobūdžio.

4.2 Tuo pat metu reikia mokytis iš praeities. Šimtmečio pradžioje, kai sprogo IT burbului ir įvykus teroro aktams JAV visi pagrindiniai pasaulio regionai patyrė stiprų ekonominės veiklos nuosmukį, ES vienintelė nesiėmė aktyviai stiprinti savo ekonomikos pasitelkdama su paklausa suderintą biudžeto ir pinigų politiką. Šis aplinkybė prisidėjo prie to, kad krizė buvo įveikta tik praėjus keturiems metams ir, kad didelė Europos dalis iki šiol išgyvena vidaus paklausos stygių, o tai, sumažėjus tarptautinei paklausai, dar labiau sustiprino šių regionų pažeidžiamumą.

4.3 Atsakingos ekonomikos politikos įstaigos per vėlavimą pripažino dabartinės krizės rimtumą. Dar iki rugsėjo mėnesio ECOFIN ekonomikos ir finansų ministrai ekonomikos atkūrimo planą vertino skeptiškai. Nors euro zonos ekonomika sulėtėjo jau antrojo 2008 m. ketvirčio metu, ECB vasarą dar kartą padidino palūkanų normas. Vyriausybės vadovų nesutarimai Paryžiuje vykusiame viršūnių susitikime dėl finansų krizės taip pat sumažino viltis, kad nedelsiant bus imtasi bendrų veiksmų. Nesuderintos nacionalinės priemonės, skirtos užtikrinti geresnį banke kaupiamų lėšų draudimą taip pat nesudarė įspūdžio, kad tai suderinti Europos Sąjungos veiksmai. Tai parodo, kad vien veiksmai nėra naudingi. Daug svarbiau yra koordinuoti programas bei priemonių paketus, visų pirma nacionaliniu lygiu.

5. Europos Komisijos parengtas Europos ekonomikos atkūrimo planas

5.1 Todėl labai džiugina tai, kad dabar Europos Komisija aiškiai pademonstravo savo ketinimą imtis ryžtingų ir koordinuotų veiksmų. Pasitelkus Komisijos strategiją kaip kovoti su finansų krize bus sprendžiami visos ekonomikos sunkumai ir Europa taps viena pagrindinių pasaulinio masto veikėjų šioje kovoje. Be to, valstybių ir vyriausybės vadovai įpareigojo Komisiją parengti pasiūlymus gruodžio mėnesį įvyksiančio posėdžio diskusijoms dėl suderintų veiksmų. Lapkričio pabaigoje šie pasiūlymai buvo pateikti „Europos ekonomikos atkūrimo plane“, kuris turėtų būti teikiamas laiku, būti laikinas, tikslinis ir suderintas. Vėliau Europos Taryba, posėdžiavusi 2008 m. gruodžio 11–12 d. Briuselyje, patvirtino atitinkamą programą.

5.2 Konkrečiai siūloma 1,5 % ES BVP fiskalinė paskata, kuri 2009–2010 m. sudarytų 200 milijardų eurų. 170 milijardų eurų turėtų suteikti valstybės narės, 30 milijardų eurų būtų išmokėta iš ES biudžeto ir gauta iš ECB.

5.3 Greta EIB finansavimo veiklos, ypač skirtos MVĮ, padidini- mo, paprastinant ir spartinant procedūras siekiama sudaryti galimybę greičiau pasinaudoti struktūrinio ir sanglaudos fondų bei kaimo plėtros fondų lėšomis. Europos socialiniai fondai finansuos užimtumo skatinimo priemones, ypač skirtas silpniausių gyventojų grupėms, o Europos globalizacijos fondo veiksmingumas turi būti padidintas. Sąlygos gauti valstybės pagalbą bus paprastesnės ir bus taikomos priemonės, skirtos paspartinti viešuosius konkursus.

5.4 Valstybių narių priemonės, įgyvendinamos naudojantis didesniu reformuoto Stabilumo ir augimo pakto lankstumu, turi sustiprinti automatinių stabilizatorių poveikį ir per valstybės išlaidas ir (arba) mažinant mokesčius skatinti paklausą. Šiuo klausimu Komisijos pasiūlyme pateikiami konkretūs pavyzdžiai. Keletas šių pavyzdžių: laikinas negrąžintinių socialinių išmokų bedarbiams ar mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams padidinimas, viešosios investicijos į infrastruktūrą ir mokymą, parama MVĮ (pvz., teikiant paskolas arba prisimant dalį rizikos), priemonės klimato kaitai mažinti, mokesčių ir socialinių įmokų mažinimas darbdaviams ir darbuotojams bei laikinas standartinio PVM tarifo sumažinimas. Nustatant priemonių taikymo terminą siekiama, kad ekonomikos atkūrimo planas trumpuotų ir vidutinės trukmės laikotarpiu nepakenktų viešųjų finansų tvarumui.

5.5 Valstybių narių priemonės turi būti koordinuojamos, kadangi atskirų valstybių narių pradinės sąlygos ir veiksmų laisvė yra skirtingos. Priemonės turi būti laikinos, nes vėliau reikės grįžti prie vidutinės trukmės biudžeto tikslų. Jos turėtų būti sustiprintos struktūrinėmis reformomis, kurios padės užtikrinti geresnį rinkų veikimą ir padidinti konkurencingumą.

5.6 Reikia siekti suderinti ekonomikos atkūrimo planą su svarbiausiomis Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos sritimis (žmonės, ekonomika, infrastruktūra ir energetika, moksliniai tyrimai ir inovacijos). Europos Komisija pateikė priemonių paketą, skirtą įgyvendinti Europos konjunktyūros programą ir stiprinti Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją. Skyriai apie naujas šalis, kuriuose vertinama valstybių narių laimėjimai įgyvendinat Lisabonos strategiją, bus pateikti kitais metais ⁽¹⁾. Ekonomikos atkūrimo plane šiuo požiūriu pateikiamas platus priemonių spektras ir kiekviena vyriausybė raginama pasirinkti jai tinkamas priemones.

5.7 Kita svarbi ekonomikos atkūrimo plano kryptis – ekologinė ekonomika, t.y. pažangūs produktai siekiant nedidelę anglies dvideginio kiekį išmetančios ekonomikos. Tai reiškia investicijas į efektyvų energijos naudojimą, aplinką ir klimato apsaugą. Be to, priemonės, skirtos labiausiai krizės paliestoms šakoms, pvz., automobilių ir statybų sektoriui, turi būti susietos su aplinkos ir energijos tausojimo tikslais.

5.8 Plane ypač pabrėžiama būtinybė imtis pasaulio mastu, įskaitant sparčiai augančios ekonomikos šalis, suderintų veiksmų, kad ekonomika vėl augtų.

6. Pirmasis EESRK vertinimas

6.1 Kokybinis vertinimas

6.1.1 Komisijos dokumente tinkamai apibrėžiami būsiami iššūkiai, reikalavimai ir būtinybė imtis veiksmų. Europa turi sparčiai ir tvirtai imtis plataus užmojo bei tikslinių veiksmų. Ji turi suvokti savo svarbą ir tuo pasinaudoti siekiant tikslų tarptautiniu mastu.

(1) Plg. pranešimą spaudai „Komisijos nutarimai dėl Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos“ (IP/08/1987) išsamiau apie priemonių paketą.

6.1.2 Turi būti stiprinamas pasitikėjimas ir paklausa, kad padėtis dar labiau nepablogėtų. Ypač ryžtingai reikia kovoti su neigiamu krizės poveikiu darbo rinkai ir silpniausiems visuomenės nariams. Lig šiol derinant makroekonomikos politines priemones nebuvo rastas tinkamas atsakas į neišspręstas problemas, kadangi nebuvo skirtas deramas dėmesys vidaus paklausos svarbai ekonominiam ciklui. Komisija, nors ir kiek pavėluotai, vis dėlto imasi nagrinėti aktyvaus ir paklausą stiprinančio biudžeto ir pinigų politikos vaidmens svarbą. EESRK jau ne vienerius metus primygtinai ragino tai padaryti. Šių sričių politika turi būti vienodai svarbi kaip ir konkurencingumui stiprinti skirtos pasiūlos priemonės. Komisija ir valstybės narės pagaliau pripažino, kad biudžeto politika turi būti nustatytos ekspansinės priemonės, kadangi pinigų politikos priemonių veiksmingumas esant dabartinei padėčiai yra ypač ribotas.

6.1.3 Šiuo požiūriu įdomi Komisijos nuoroda į didesnę Stabilumo ir augimo pakto lankstumą 2005 m. atlikus jo reformą. Susidarius dabartinei padėčiai juo reikėtų pasinaudoti, tai reiškia, kad esant dabartinėms ypatingoms sąlygoms – vienu metu ištikus finansų krizei ir prasidėjus recesijai – tikslingu gali būti laikomas ir laikinas 3 proc. deficito viršijimas.

6.1.4 EESRK palankiai vertina tai, kad Komisija pabrėžia teigiamą ECB vaidmenį, kurį jis turi atlikti remiant realiąją ekonomiką. Komisija daro nuorodą į svarbų ECB įnašą stabilizuojant rinkas, kai bankams buvo suteikiami kreditai, ir didinant likvidumą, bei į galimybes mažinti palūkanų normas.

6.1.5 Akivaizdu, kad įveikus krizę ir ekonomikai atsigavus reikės siekti vidutinės trukmės biudžeto politikos tikslų, kad nebūtų pakenkta viešųjų finansų tvarumui. To siekiant svarbu, kad vėl nepadidėtų darbo našta ir nebūtų nustatyti pernelyg griežti apribojimai išlaidoms. Todėl jau dabar reikia pradėti galvoti, kaip, pvz., rasti naujų pajamų šaltinių. Be to, reikėtų atsižvelgti ir į tai, kad krizės sąlygomis išaugusių valstybės išlaidų lygmens atstatymas nėra savitiksli. Senstant gyventojams ir esant aukštiems Europos socialinio modelio standartams didesnės valstybės išlaidos nebūtinai yra blogas dalykas. Netgi tų šalių, kurios apskritai giriamos už sėkmingą darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros strategijos įgyvendinimą, valstybės išlaidos yra didesnės už vidutines.

6.1.6 Svarbu ne tik tai, kad nacionalinės priemonės būtų stiprinamos Europos priemonėmis, tačiau ir kad jų įgyvendinimas būtų koordinuojamas. Tuo siekiama daryti teigiamą tarpvalstybinį netiesioginį poveikį ir išvengti veltėdžiavimo problemos. Valstybės, nedalyvaujančios įgyvendinant ekonomikos atkūrimo planą, gali susilpninti priemonių veiksmingumą. O šalys, kurios aktyviai imasi veiksmų ekonomikai stabilizuoti, bus neigiamai vertinamos dėl deficito ribos viršijimo. Taigi, apskritai vertinant, ypatinga atsakomybė tenka toms valstybėms narėms, kurios dėl savo dydžio daro didelį poveikį bendram vystymuisi ir kurios biudžeto srityje turi palyginti didelę veiksmų laisvę.

6.1.7 Be to, pažymėtina ir tai, kad dokumente kalbant apie augimo skatinimą ne tik nepamirštami tikslai aplinkos, klimato kaitos ir energijos srityse, bet ir neapsiribojama tik aukšto išsivystymo šalimis. Globaliai vertinant taip pat svarbus yra priėmimo nepagrįstoms protekcionistinėms priemonėms.

6.2 Kiekybinis vertinimas

6.2.1 EESRK šioje nuomonėje daugiausia dėmesio norėtų skirti bendram makroekonominiam vertinimui. Tačiau jis tęs savo darbus ir kitoje nuomonėje išsamiai įvertins bei išnagrinės pasiūlymus ir nutarimus. Dar turės būti aptarti būtini subsidijų teisės pakeitimai bei globalizacijos fondo taisyklių keitimas. Kai kurios priemonės iš Komisijos siūlomo plataus priemonių rinkinio turės būti kritiškai įvertintos. Tai pasakytina, pvz., apie ginčytiną socialinių įmokų mažinimą ir PVM tarifą darbui imlioms paslaugoms. Be to, turi būti įvertintas subsidijų ir paramos priemonių suderinamumas su konkurencija.

6.2.2 Kadangi ekonomikos atkūrimo planą turi papildyti struktūrinės reformos, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad pastarosios neprieštarautų tikslui skatinti paklausą. Struktūrinės reformos turėtų būti taip parengtos, kad jos būtų priimtinos socialiniu požiūriu ir būtų skatinamas augimas ir darbo vietų kūrimas.

6.2.3 Vis dėlto Komitetas norėtų pareikšti kritiką dėl 200 mlrd. eurų skyrimo dvejiems metams, ši suma atrodo daug didesnė nei yra iš tikrųjų. „Naujų pinigų“ šioje sumoje yra gerokai mažiau, nes ES biudžeto ir Europos investicijų banko lėšos iš dalies yra tik anksčiau atlikti mokėjimai, kurie jau ir taip buvo numatyti. O kalbant apie nacionalines lėšas dažniausiai tai yra ne naujos papildomos iniciatyvos, o priemonės, kurias nacionalinės vyriausybės net ir nesant ES ekonomikos atkūrimo plano buvo suplanavusios ar netgi priėmusios.

2009 m. sausio 15 d., Briuselis.

Europos ekonominių ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI

7. Finansų rinkų reorganizavimas

7.1 Dvi viena po kitos ištikusios krizės yra svari priežastis, kad ES ir pasaulio mastu būtų iš naujo sureguliuotos finansų rinkos, sandoriai, produktai, dalyviai, stebėseną, vertinimo įstaigos ir kt. Tai yra būtina norint kuo greičiau atgauti pasitikėjimą finansų įstaigomis, šių įstaigų pasitikėjimą viena kita bei investuotojų ir vartotojų pasitikėjimą. Finansų rinkų reforma bei greitas jų gebėjimo veikti atstatymas yra svarbiausia sąlyga, kad finansų rinkos vėl galėtų remti realiąją ekonomiką ir būtų sėkmingai įgyvendintos ekonomikos atkūrimo priemonės.

7.2 Europa pasekė daugeliu JAV pavyzdžių, kritiškai jų neįvertinusi, pvz., įvedė vadinamąsias finansines inovacijas, pensijų sistemų finansavimą, apskaitos taisykles. Kaip žinome, gauti blogi rezultatai. Todėl ateityje daugiau svarbos turi būti teikiama europietiškomis pažiūroms, stipriosioms Europos pusėms, jos patirčiai ir tradicijoms, įskaitant ir ypatumus, pvz., organizacijos formą – kooperatyvą. Be to, turi būti labiau naudojamos euro zonos kritine mase, padidėjusia po paskutinių plėtros etapų. Vašingtone įvykęs G-20 aukščiausiojo lygio susitikimas teikia vilčių, kad jame pasiekti rezultatai bus toliau plėtojami rengiantis būsimam G-20 aukščiausiojo lygio susitikimui Londone, kuris įvyks 2009 m. balandžio 2 d.

7.3 Komisijos ekonomikos atkūrimo plane nenagrinėjamas būtinas finansų rinkų reorganizavimas ir nauja reguliavimo sistema. EESRK viliasi, kad tai yra tik todėl, kad Komisija 2009 m. liepos mėn. ketina priimti iniciatyvą „ES finansų rinkų priežiūra“. Iš naujo apibrėžiant pagrindines sąlygas būtina apsvaistyti ir tuos mokslinių tyrimų rezultatus, kurie rodo, kad spekuliacinėse rinkose, visų pirma dėl svarbiausių didžiųjų rinkos dalyvių naudojamų sandorių sudarymo sistemų ir sprendimų, vykdomų remiantis kompiuteriniais modeliais, sekant dauguma sistemingai peržen-giamos deramos ribos. EESRK pasilieka teisę vėliau pateikti su šiuo klausimu susijusias pastabas ir pasiūlymus. Komitetas daro nuorodą į 2009 m. sausio 22–23 d. Briuselyje jo organizuojamą konferenciją *Rien ne va plus – statymai baigti? Būdai atkurti Europos socialinę rinkos ekonomiką žlugus kazino kapitalizmui*.